

याचिकाकर्ते सर्वश्री. गणपतराव छोटूजी गभने व इतर
१३ विरुद्ध महाराष्ट्र शासन (रिट याचिका क्रमांक
१८६८/२००५) प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई
खंडपीठ, नागपूर यांच्या दि. १४.०६.२०१७ रोजीच्या
न्यायनिर्णयानुसार कार्यवाही करणेबाबत.....
कै. रामभाऊ दशरथ तुपे व इतर, पुणे.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : बियुडी-१४२५/प्र.क्र.५१/स्वासैक-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दि. २९ मे, २०२५.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक, संकीर्ण -२००५/प्र.क्र.१४१/२००५(२०१७)/स्वासैक-१, दि. ६.३.२०१८.
- २) शासन निर्णय क्रमांक, संकीर्ण -२००५/प्र.क्र.१४१/२००५(२०१७)/स्वासैक-१, दि. १३.३.२०१९.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक, बियुडी-१४२५/प्र.क्र.५१/स्वासैक-१, दिनांक ६.५.२०२५.
- ४) जिल्हाधिकारी कार्यालय पुणे पत्र क्र.जा.क्र.लेखा/कावि/स्वासै/७६/२०२५, दि.२०.०५.२०२५.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने गोवा मुक्ती संग्रामातील स्वातंत्र्य सैनिकांना केंद्र शासनाचे सन्मान निवृत्तीवेतन पूर्वलक्षी प्रभावाने मंजूर केल्याने, ज्या स्वातंत्र्य सैनिकांना केंद्र शासनाची स्वातंत्र्य सैनिक सन्मान निवृत्तीवेतन योजना मंजूर झाली होती, त्यांना त्या दिनांकापासून राज्य शासनाची पूर्ण पेंशन देण्याऐवजी दरमहा रु. ५००/- प्रमाणे अतिरीक्त सन्मान निवृत्तीवेतन देण्यात यावे असे आदेश दि. १६/११/२००४ च्या शासन पत्रान्वये देण्यात आले होते.

२. दिनांक १६.११.२००४ च्या शासन पत्राच्या विरोधात सर्वश्री. गणपतराव छोटूजी गभने व इतर १३ (जिल्हा नागपूर ९, यवतमाळ ४, व वर्धा १) यांनी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ, नागपूर येथे रिट याचिका क्र.१८६८/२००५ दाखल केली होती. याप्रकरणी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ, नागपूर यांनी दिनांक १४.०६.२०१७ रोजी दिलेल्या न्यायनिर्णयाची अंमलबजावणी करण्याची कार्यवाही संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये करण्यात येत होती. दरम्यानच्या कालावधीत मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ, नागपूर यांच्या दिनांक १४/०६/२०१७ च्या न्यायनिर्णयाची पूर्णत्वाने अंमलबजावणी करण्याकरिता मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे अवमान याचिका क्र. ५३१/२०१८ दाखल करण्यात आली. यास्तव मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ, नागपूर यांचा दिनांक १४/०६/२०१७ चा न्यायनिर्णय हा संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये सर्वच समान प्रकरणी लागू करण्यात आला आहे.

३. याअनुषंगाने संदर्भ क्र.४ येथील पत्रान्वये कै. रामभाऊ दशरथ तुपे व इतर पाच यांना देय असलेल्या थकबाकीपोटी रु.४३,६२,४२८/- (रु.त्रेचाळीस लक्ष बासष्ट हजार चारसे अठठावीस फक्त) इतक्या निधीची मागणी केली आहे. कै. रामभाऊ दशरथ तुपे व इतर पाच यांना थकबाकीचे प्रदान करण्याकरीता रु.४३,६२,४२८/- (रु.त्रेचाळीस लक्ष बासष्ट हजार चारसे अठठावीस फक्त) इतका निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

संदर्भाधीन क्र.२ येथील शासन निर्णयातील निर्देश विचारात घेऊन कै. रामभाऊ दशरथ तुपे व इतर पाच स्वातंत्र्य सैनिक यांना देय असलेल्या निवृत्तीवेतन थकबाकीचे प्रदान करण्याकरीता जिल्हाधिकारी, पुणे यांना खालील तत्क्यामध्ये दर्शविल्याप्रमाणे तसेच खालील अटीच्या अधीन राहून निधीचे वितरण करण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव	स्वातंत्र्य सैनिकाच्या वारसाचे नाव	मागणी करण्यात आलेला निधी (रु)
(१)	(२)	(३)	(४)
१.	कै.श्री.रामभाऊ दशरथ तुपे	श्री. अरविंद रामभाऊ तुपे. व इतर वारस	५,६४,९४९/-
२.	कै.श्रीमती.मलुबाई लक्ष्मण कांबळे	श्री. राजू लक्ष्मण कांबळे व इतर वारस	९,१२,७७३/-
३.	कै. यशोदाबाई गोपाळराव गायकवाड	श्री. जगन्नाथ गोपाळराव गायकवाड व इतर वारस	७,१५,७२५/-
४.	कै. श्रीमती.बायजाबाई सुदाम म्हस्के	श्री. बजरंग सुदाम म्हस्के व इतर वारस	२,१४,५४७/-
५.	कै. श्री. नारायण व्यंकटेश गळेवाले	श्री. प्रशांत नारायण गळेवाले	८,७९,३०४/-
६.	कै. श्री. भालचंद्र अच्युत देशपांडे	श्री. प्रदीप भालचंद्र देशपांडे व इतर वारस	१०,७५,१३८/-
एकूण			४३,६२,४२८/-

१. दिवंगत स्वातंत्र्य सैनिकास केंद्र शासनाकडून स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन मिळत असल्याचे जिल्हाधिकारी कार्यालयाने खातरजमा करावी.
२. अर्जदार हे स्वातंत्र्य सैनिकांचे कायदेशीर वारसदार असल्याची खातरजमा जिल्हाधिकारी कार्यालयाने करावी.
३. दिवंगत स्वातंत्र्य सैनिकांचे मृत्यू प्रमाणपत्र, तसेच वारसापैकी कोणी मृत असेल तर त्यांचे मृत्यू प्रमाणपत्राची खातरजमा जिल्हाधिकारी कार्यालयाने करावी.
४. निवृत्तीवेतन थकबाकी रक्कम व निवृत्तीवेतन थकबाकी कालावधीची परिगणना जिल्हाधिकारी कार्यालयाने करावी.
५. सदर थकबाकी यापूर्वी दिली नसल्याची खातरजमा जिल्हाधिकारी कार्यालयाने करावी.
६. संदर्भाधीन क्र.२ येथील शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून संबंधितांना निवृत्तीवेतन फरकाची रक्कम अदा करण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयाची राहिल.
७. निवृत्तीवेतन थकबाकीसंदर्भात तक्रारी/न्यायालयीन प्रकरण उद्भवल्यास त्याची सर्वस्वी जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयाची राहिल.
२. हा शासन निर्णय, वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.७ एप्रिल २०२५ मधील तरतुदीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे. जिल्हाधिकारी, पुणे यांनी वर नमूद केलेल्या अटीचे

पालन करून विहित कार्यपद्धतीनुसार थकबाकीचे प्रदान स्वातंत्र्य सैनिकांच्या वारसांना त्यांचे बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात यावे व त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा.

३. जिल्हाधिकारी यांना वितरीत केलेल्या निधीतून खर्च केलेल्या अनुदानाच्या रकमांचा ताळमेळ महालेखापाल-१, मुंबई/महालेखापाल-२ नागपूर यांचेकडे विहित कालावधीत करून खर्चमेळाचा मासिक अहवाल शासनास नियमितपणे सादर करावा.

४. सदर निधी संबंधित जिल्हाधिकारी यांना अदा करण्यासाठी सह सचिव /उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, स्वातंत्र्य सैनिक कक्ष, मंत्रालय, मुंबई (A००१३) हे नियंत्रक अधिकारी राहतील.

५. याप्रित्यर्थचा खर्च “मागणी क्र.ए-५, प्रधान लेखाशिर्ष-२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण (६०) इतर सामाजिक सुरक्षा व कल्याण कार्यक्रम (१०२) सामाजिक सुरक्षा योजना (००) (०१) स्वातंत्र्य सैनिक व त्यांच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्ती इत्यादींना निवृत्तीवेतन (अनिवार्य) ०४, निवृत्तीवेतनविषयक खर्च (२२३५ ००१५) या अर्थसंकल्पीय लेखाशीर्षाखाली चालू आर्थिक वर्षाच्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाचा www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संकेतांक क्र. २०२५०५२९१७५९२७२२०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भाग्यश्री भाईडकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२,
७. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२,
८. सर्व मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
९. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
१०. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-३२,
११. मा.अपर मुख्य सचिव (वि.चौ.अ.१) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १, मुंबई / नागपूर
१३. महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र १, मुंबई / नागपूर
१४. जिल्हाधिकारी, पुणे
१५. मा.उप सचिव (स्वा.सै.क.१), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, पुणे
१७. जिल्हा कोषागार अधिकारी,पुणे

१८. अधिदान व लेखा अधिकारी, पुणे
१९. सामान्य प्रशासन विभाग, कार्यासन - २५, मुंबई
२०. मा.कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग, (अर्थसंकल्प १४/ व्यय-४) मंत्रालय, मुंबई
२१. निवडनस्ती (स्वा.सै.क.१)